

ASPECTES A TENIR EN COMPTE PER IDENTIFICAR ELS HÍBRIDS DE RABASSOT I RABASSOT MENUT *AYTHYA FERINA* X *NYROCA*

Rafel VILLALONGA

RESUM.- *Aspectes a tenir en compte per identificar els híbrids de rabassot i rabassot menut Aythya ferina x nyroca.* Després de les seguides observacions d'híbrids de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x Aythya nyroca*, hem pogut concloure que aquests híbrids són molt més comuns del que ens pareix i que, per manca d'informació per identificar-los, observem un nivell de cites més bé baix. Així que, en aquesta nota, ens centrem en la identificació d'aquests i compararem els exemplars observats a Menorca.

Paraule clau: híbrid, rabassot, *Aythya ferina*, rabassot menut, *Aythya nyroca*.

SUMMARY.- *Keys to identification of hybrids of Common Pochard x Ferruginous Duck Aythya ferina x nyroca.* After the following observations of hybrids of Common Pochard x Ferruginous Duck *Aythya ferina x Aythya nyroca*, we have reached the conclusion that these hybrids are more common than previously thought and that, due to the lack of information to identify them, we see few records. So, in this note, we will focus on the identification of these hybrids and compare the specimens observed in Menorca.

Key words: hybrid, Common Pochard, *Aythya ferina*, Ferruginous Duck, *Aythya nyroca*.

Contacte: rvillalongamascaro@gmail.com

Un híbrid és l'encreuament entre dues espècies diferents. Aquest fet pot ocórrer quan (GRAY, 1958): dues espècies crien a la mateixa zona i acaben formant parelles mixtes; quan un ocell o un grup d'ocells d'una espècie s'allunya de la seva distribució natural i s'instal·la a una zona on hi ha una altra espècie on allà hi abunda; per la destrucció de barreres naturals, normalment per l'home, que provocava que no s'híbridessin; o per la introducció de

noves espècies. Hi ha espècies més propenses a sofrir hibridacions, com els anàtids o els gal·liformes (SVENSSON *et al.*, 2009).

En el món de les aus, com ja s'ha dit abans, el grup dels anàtids és de qui se n'observen més híbrids i, concretament, són més abundants els de les oques i els dels rabassots del gènere *Aythya*, i a Europa els híbrids entre rabassots i rabassots menuts són dels més abundants (GIL, 2022).

TIPUS RABASSOT ♂		TIPUS RABASSOT MENUT ♂	
Híbrids	Rabassot	Híbrids	Rabassot menut
Color blau del bec gradual	Només una franja transversal blava	Negre de la punta sobresortint	Negre del bec només en una taca a la punta
Contrast esquena-flancs	Esquena-flancs homogènia	Coloració dels flancs apagada	Coloració dels flancs d'una tonalitat canyella
Pit marró o marronós	Pit negre	Contrast entre els flancs i el pit	Transició del color dels flancs a la del pit gradual

Taula 1. Diferències entre els mascles d'híbrids de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca*.

Table 1. Differences shown by male Common Pochard x Ferruginous Duck hybrids *Aythya ferina x nyroca*.

Nosaltres ens centrarem a identificar els híbrids de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x Aythya nyroca*.

Aquests híbrids presenten coloracions diferents entre mascles i femelles, així que començarem pels mascles. En aquest sexe, trobem tres subclassificacions (però tots elles tenen els ulls grocs o grogosos): exemplars tipus rabassot menut, exemplars tipus rabassot i exemplars intermedis entre els ja mencionats.

Els híbrids tipus rabassot, solen tenir una degradació del blau del bec que va de més fosc, a la base, a una tonalitat més intensa, que és impossible que aparegui en un rabassot. Aquests també tenen el pit marró o marronós, que els rabassots haurien de tenir negre; a part, els híbrids presenten un contrast entre els flancs i l'esquena i amb els rabassots és homogeni.

En el cas dels híbrids mascle tipus rabassot menut, observem que el negre de la punta del bec no el tenen restringit únicament a la punta, sinó que els el surt per a l'exterior; els mascles de rabassot menut només tenen un puntet

de negre a la punta. Els flancs dels híbrids són d'un color menys canyella que el d'un rabassot menut pur i la transició de la coloració dels flancs a la del pit és molt contrastada quan en els rabassots menuts, la transició que hi ha entre colors és gradual. Hi ha híbrids que poden tenir la zona anal fosca, mentre que els rabassots menuts sempre és blanca, però aquest caràcter no apareix en tots els exemplars.

Els exemplars que són intermedis als dos tipus presenten característiques dels dos. (Taula 1).

En el cas de les femelles, també trobem tres subclassificacions: el tipus rabassot, els tipus rabassot menut i les intermèdies. Les femelles tipus rabassot no tenen el cap tan arrodonit com el dels rabassots; presenten un marcat contrast entre els flancs i l'esquena, mentre que en els rabassots és homogeni. En el cas de les femelles, sí que solen presentar la zona anal blanca o amb algunes taques fosques, però en els rabassots, sempre ha de ser fosc o amb molt poc blanc.

En les femelles de tipus rabassot menut, podem observar una

Foto 1. Híbrid de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca* rodejat de rabassots *Aythya ferina*, Parc Natural de l'Albufera des Grau, gener 2021.
Autor: Rafel Villalonga.

*Photo 1. Hybrid Common Pochard x Ferruginous Duck *Aythya ferina x nyroca* among Common Pochards *Aythya ferina*, Parc Natural de l'Albufera des Grau, January 2021. Author: Rafel Villalonga.*

Foto 2. Híbrid de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca* a baix, amb dos rabassots *Aythya ferina* a dalt, Parc Natural de l'Albufera des Grau, gener 2021. Autor: Rafel Villalonga.

*Photo 2. Hybrid Common Pochard x Ferruginous Duck *Aythya ferina x nyroca* below with two Common Pochards *Aythya ferina* above, Parc Natural de l'Albufera des Grau, January 2021. Author: Rafel Villalonga.*

línia blanca al voltant de la taca negra del bec, que, encara que alguns rabassots menuts puguin tenir-la, mai tan marcada. També, presenten unes taques en forma de mitja lluna al pit, que tot i ser subtils, si es poden observar, ja és gran diagnòstic d'un híbrid. Finalment, algunes femelles, poden tenir alguna ploma grisa a l'esquena, caràcter que no presenten mai els rabassots menuts, però és un altre caràcter bastant irregular. (GIL, 2022).

A propòsit d'això, comentar que s'ha explicat les principals diferències a nivell general, però hi ha bastant variabilitat en els híbrids. (Taula 2).

En el cas de Menorca, no s'havien publicat cites fins al 2021, que a principis d'any es van observar dos d'aquests híbrids a l'Albufera d'Es Grau, però ja se n'havien vist abans a la mateixa localitat, per Luis Arbalajo, però no havien estat publicades a nivell de l'AOB o altres publicacions d'entitats similars. El primer híbrid (Foto 1), és un mascle de tipus ferina, al qual podem observar-hi un marcat contrast entre l'esquena i els

flancs, també entre els flancs i el pit (encara que a la fotografia no es veu molt el pit) i la zona anal blanca.

El segon híbrid (Foto 2), torna a ser un mascle de tipus ferina o, fins i tot, podria ser de tipus intermedi; aquest híbrid, torna a presentar un contrast entre el pit i els flancs i també, però no tan marcat, entre l'esquena i els flancs. El pit és d'una coloració marronosa i no negre com hauria de ser si fos un rabassot *Aythya ferina*. També presenta l'ull groc.

El primer exemplar observat per Luis Arbalajo, el 2017 (Foto 3), és un exemplar bastant diferent dels anteriors, ja que té una coloració molt diferent. És un altre mascle, ja que presenta un ull grogós, encara que aquest pot recordar, també, a un ull d'un mascle de rabassot menut, de tipus rabassot menut. Apparentment, sembla que el negre de la punta no el té restringit únicament en un punt; els flancs els té d'un marró apagat, que ni recorda a la tonalitat canyella d'un rabassot menut i observem un contrast entre flancs i pit, el qual no està graduat.

TIPUS RABASSOT ♀		TIPUS RABASSOT MENUT ♀	
Híbrids	Rabassot	Híbrids	Rabassot menut
Forma del cap no rodona	Forma del cap rodonejada	Línia que envolta la taca negra del bec molt marcada	Línia que envolta la taca negra inexistint o poc marcada
Contrast flancs-esquena	Flancs-esquena homogeni	Petites taques en forma de mitja lluna al pit	Sense aquestes taques. Uniforme
Zona anal blanca o amb taques fosques	Zona anal fosca o amb molt poc blanc	Pot tenir plomes grises a l'esquena	Esquena marró i uniforme

Taula 2. Diferències entre les femelles d'híbrids de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca*.

Table 2. Differences shown by female Common Pochard x Ferruginous Duck hybrids *Aythya ferina x nyroca*.

Foto 3. Híbrid de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca*, acompanyat d'una àneda griseta *Mareca strepera* i una fotja *Fulica atra*, setembre del 2017.
Autor: Luis Arbalejo.

Photo 3. Hybrid Common Pochard x Ferruginous Duck Aythya ferina x nyroca, beside a Gadwall Mareca strepera and a Common Coot Fulica atra, September 2017. Author: Luis Arbalejo.

Foto 4. Híbrid de rabassot i rabassot menut *Aythya ferina x nyroca*, febrer del 2019. Autor: Luis Arbalejo.

Photo 4. Hybrid Common Pochard x Ferruginous Duck Aythya ferina x nyroca, February 2019. Author: Luis Arbalejo.

Per últim, l'exemplar que va observar Luis A. el 2019 (Foto 4), ens recorda molt a l'exemplar de la Foto 1, ja que presenta els mateixos caràcters i, a més, en aquesta fotografia, podem observar que té l'ull groc i el pit marró. Suposadament, podrien ser els mateixos exemplars.

Finalment, donar ànims als lectors perquè es fixin en aquest tema, ja que, de ben segur, sortiran noves cites, tant a Menorca com a la resta de les illes.

AGRAÏMENTS

A Xavi Méndez, per animar-me a fer aquesta nota i ajudar-me en la seva revisió i millora; a Adrià Verger i Sergi Caules, per donar-me

idees per escriure el text; a Luis Arbalejo, per proporcionar-me les imatges i nova informació sobre els seus albiraments d'aquests híbrids; i a Nati Mir per ajudar-me en la correcció de la nota.

BIBLIOGRAFIA

- GRAY A.P. 1958. *Birds hybrids. A checklist with biography*. Commonwealth Agricultural Bureaux, Farnham Royal, Buck.
- Svensson L., Mullarney K., & Zetterström D. 2009. "Guía de aves de España, Europa y región mediterránea". Omega.

Altra font consultada

- Gil M. 2022. *Aythya ferina* x *nyroca*. SubalpineLive #7. Twitch.

(Rebut: 13.12.2021; Acceptat: 21.01.2022)